

GALICJA

STUDIA I MATERIAŁY

TOM 7

WYDAWNICTWO
UNIwersYTETU RZESZOWSKIEGO
RZESZÓW 2021

REDAKCJA

dr hab. prof. UR Szczepan Kozak (red. nac.), dr Agnieszka Kawalec (z-ca red. nac.),
dr hab. prof. UR Paweł Sierżęga (red.), dr hab. prof. UR Jerzy Kuzicki (red.), Ewelina Kawa (sekretarz)

RECENZENCI TOMU

prof. dr hab. Zbigniew Jasiewicz, prof. dr hab. Eugeniusz Koko, dr hab. prof. UJK Lidia Michalska-Bracha, dr hab. Joanna Minksztytm,
dr hab. prof. UG Magdalena Nowak, dr hab. prof. UJK Mariusz Nowak, dr hab. prof. UW Adam Redzik, dr hab. prof. UAM Damian
Szymczak, dr hab. prof. UAM Klaudiusz Święcicki, prof. dr. Peter Švorc, prof. dr hab. Leonid Zaszkilniak, ks. dr hab. Sławomir Zych

RADA NAUKOWA

Przewodnicząca: prof. dr hab. Jadwiga Hoff (Uniwersytet Rzeszowski)

Członkowie: prof. dr hab. Christoph Augustynowicz (Uniwersytet Wiedeński), prof. dr hab. Michał Baczkowski (Uniwersytet Jagielloński), dr hab. prof. UEK Krzysztof Broński (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie), prof. dr hab. Zdzisław Budzyński (Uniwersytet Rzeszowski), prof. Makoto Hayasaka (Tokyo Institute of Technology), dr hab. prof. UR Mariola Hoszowska (Uniwersytet Rzeszowski), prof. dr hab. Urszula Jakubowska (IBL PAN), dr hab. prof. UR Jolanta Kamińska-Kwak (Uniwersytet Rzeszowski), prof. dr hab. Kazimierz Karolczak (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie), prof. dr hab. Eugeniusz Koko (Uniwersytet Gdański), prof. dr hab. István Kovács (Budapeszt), prof. dr hab. Alla Kyrydon (Uniwersytet Kijowski), Dr Torsten Lorenz (Freie Universität Berlin), prof. dr hab. Waldemar Łazuga (Uniwersytet w Poznaniu), prof. dr hab. Jerzy Maternicki (Uniwersytet Rzeszowski), dr Mariusz Menz (Uniwersytet w Poznaniu), Doc. dr Marian Mudryj (Uniwersytet Lwowski), Dr Sviatoslav Pacholkiv (Instytut Historii Żydów w Austrii, St. Pölten), dr hab. prof. UJ Stanisław Pijaj (Uniwersytet Jagielloński), Dr Robert Pyrah (Uniwersytet Oksfordzki), dr hab. prof. UW Adam Redzik (Uniwersytet Warszawski), prof. dr. hab. Miłoś Reznik (Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie), prof. dr hab. Éva Ring (Uniwersytet w Budapeszcie), dr hab. prof. UP Isabel Röska-Rydel (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie), dr hab. Konrad Rzemieniecki (Zakład Narodowy im. Ossolińskich), dr hab. prof. UW Danuta Sosnowska (Uniwersytet Warszawski), prof. dr hab. Łukasz Tomasz Sroka (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie), dr hab. prof. UAM Damian Szymczak (Uniwersytet w Poznaniu), dr hab. Krzysztof Ślusarek (Uniwersytet Jagielloński), prof. dr Peter Švorc (Uniwersytet w Preszowie), prof. dr hab. Adam Wątor (Uniwersytet Szczeciński), prof. dr hab. Leonid Zaszkilniak (Uniwersytet Lwowski)

Opracowanie redakcyjne i korekta
Władysław Wójtowicz

Opracowanie techniczne
Ewa Kuc

Łamanie i prace pomocnicze
Piotr Koczub

Projekt okładki
Szczepan Kozak

© Copyright by
Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego
Rzeszów 2021

ISSN 2450-5854

DOI: 10.15584/galisim

1899

WYDAWNICTWO UNIwersytetu Rzeszowskiego
35-310 Rzeszów, ul. prof. S. Pigonia 6, tel.: 17 872 13 69, tel./faks: 17 872 14 26
e-mail: wydaw@ur.edu.pl; <http://wydawnictwo.ur.edu.pl>
Wydanie I, format B5, ark. wyd. 36,95, ark. druk. 34,50, zlec. red. 76/2021

Druk i oprawa: Drukarnia Uniwersytetu Rzeszowskiego

Spis treści

Table of contents	6
-------------------------	---

ARTYKUŁY I ROZPRAWY

Alois Woldan , <i>Buchach – a city at the meeting point of different national narratives</i>	11
Jarosław Moklak , <i>The beginnings of “Studium Ruthenum”. A contribution to the history of the ukrainian education in Galicia, 1779–1787</i>	30
Czesław Partacz , <i>Ukraińskie dążenia niepodległościowe w czasie Wielkiej Wojny i po niej</i>	46
Paweł Woś , <i>Bohdan Janusz – polsko-ukraiński miłośnik historii i pamiętnikarz o początkach Wielkiej Wojny</i>	62
Andrzej Olejko , <i>Ohne Flieger kein Sieg – Bez lotników nie ma zwycięstwa! Szkic z działań lotnictwa austro-węgierskiego i niemieckiego w przeddzień przelamania gorlickiego 1915 r. w świetle archiwaliów i literatury pamiętnikarskiej</i>	81
Michał Organ , <i>“The Boundary of the World” – The Beginnings of Tourism in the Bieszczady Mountains in the 19th Century</i>	107
Agata Wdowik , <i>Krasicki w sanatorium. Dylematy oświeceniowego kuracjusza u wód (Baden i Wiedeń 1792–1793)</i>	139
Tomasz Kargol , <i>Między Sławutą a Tarnowem. Podróże współpracowników i administratorów dóbr wołyńskich i ukraińskich ks. Hieronima Sanguszki na przełomie XVIII i XIX wieku</i>	163
Maciej Wawrzczak , <i>Kwestia komunikacyjno-transportowa w funkcjonowaniu uzdrowiska w Szczawnicy (XIX wiek – początek XX wieku)</i>	192
Katarzyna Świetlik , <i>Wzorzec aktywności kobiety na polu oświaty w Galicji w drugiej połowie XIX wieku na przykładzie Zofii Romanowiczówny</i>	202
Mariusz Menz , <i>Z dziejów polskiego konserwatyizmu. Od Józefa Kalasantego Szaniawskiego do krakowskich stańczyków</i>	218

Agata Strzelczyk , <i>Dyplomata, Polak, minister spraw zagranicznych. Agenor Gołuchowski młodszy w karykaturze wiedeńskich pism satyrycznych</i>	238
Szczepan Kozak , <i>Issues related to notaries public's offices in selected Galician law journals</i>	265
Elżbieta Biesiadecka , <i>Legenda Piotra Skargi w świetle galicyjskiej prasy doby autonomicznej</i>	287
Paweł Sierzęga , <i>W trosce o pamięć wieszczą. Lwów w obchodach sprowadzenia zwłok Adama Mickiewicza do Krakowa – 4 lipca 1890</i>	300
Лідія Лазурко , <i>Постать Вільгельма фон Габсбурга (Василя Вишиваного) у спогадах і історичних дослідженнях XX – поч. XXI ст.</i>	316
Sabina Rejman , <i>The First Demographic Transition in Galicia as an element of modernization – Rzeszów against the background of the largest cities in Galicia: Lviv and Kraków</i>	327
Ks. Stanisław Nabywaniec , <i>Powstanie placówek duszpasterskich u schyłku okresu galicyjskiego na przykładzie parafii Budziwój koło Rzeszowa</i>	343

ŹRÓDŁA i MATERIAŁY

Agata Wdowik , <i>Polacy w Baden na przełomie XVIII i XIX wieku w świetle wybranych austriackich źródeł archiwalnych</i>	369
Robert Gawel , <i>Ewidencja samochodów w Krakowie 1906–1918</i>	384

ARTYKUŁY RECENZYJNE, RECENZJE, NOTY O KSIĄŻKACH

Piotr Olechowski , <i>Ważny krok w przywracaniu pamięci o mieście, którego już nie ma, czyli rzecz o stanisławowskich „historiach odnalezionych” przez Petra Hawrylyszyna i Romana Czorneńkiego w książce „Stanisławów. Widnieni istorji”, Brusturiv 2020, 256 ss. „Станіславів: віднайдені історії”, Брустурів 2020, 256 сс.</i>	453
Vitali Telvak , <i>Igor Hyrych, Vyacheslav Lypynsky: farmer and soldier (The ratio of democratic and conservative aspects in his historiosophy), Kyiv 2019, 310 p. [Гирич Ігор, В'ячеслав Липинський: хлібороб і жовнір (Співвідношення демократичного і консервативного в його історіософії), Київ 2019, 310 с.]</i> .	461
Rafał Kolano , <i>P. Лехнюк, „На порозі модерного світу. Українські консервативні середовища в Галичині в першій чверті XX століття”, Видавництво „Літопис”, Львів 2019, 392 ss.</i>	467
Ігор Гирич , <i>Лідія Лазурко, „Польська історична періодика у Східній Галичині XIX – початку XX ст.: типологія, ідеологія, проблематика” (монографія), Черкаси–Дрогобич: Видавничий дім „Гельветика”, 2020, 290 сс.</i>	473

Igor Hyrych, *The Correspondence of Mykhailo Hrushevskyyi. Vol. 7: Mykhailo Hrushevskyyi's correspondence with Oleksandr Barvinskyi / Edited by V. Telvak, M. Diadiuk. - Lviv; Kyiv; New York; Ostroh, 2019.– 208 p.* 479

Ewelina Maria Kostrzewska, *Być mężczyzną w rodzinie, czyli drogi i bezdroża ojcostwa. Agata Barzycka-Paździor; Ojcostwo w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku. Szkice z dziejów rodziny galicyjskiej, Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych „Universitas”, Kraków 2019* 485

KRONIKA

Adam Świątek, *Sprawozdanie z XV Polsko-Ukraińskiej Konferencji Naukowej „Lwów. Miasto, społeczeństwo, kultura. Intelktualne elity miasta”, zorganizowanej na Uniwersytecie Pedagogicznym im. KEN w Krakowie w dniach 9–11 grudnia 2020 r.* 497

Materiały do bibliografii Galicji za rok 2016 503